

Cours de tibétain - groupe lecture - leçon 25

Extrait de texte

Dans cette leçon, avec ce nouvel extrait de texte, nous arrivons à la fin de la description des douze liens de la coproduction conditionnée.

Quant à la méthode, c'est toujours la même :

- s'entraîner à épeler
- ensuite s'entraîner à lire
- repérer les particules, les mots favoris et éléments connus du texte.
- repérer la structure du texte constituée de segments (mots et groupe de mots).
- voir comment le texte s'articule avec ces différents segments.

Feuille d'exercice et traduction française¹

སྲིད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལེན་པ། ལེན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲིད་པ། སྲིད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེ་བ། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཀ་ཤི་དང་། ལྷ་ངན་དང་། སླེ་སྤྲུགས་འདོན་པ་དང་། ལྷུག་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཇུག་པ་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ལྷུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་ འབའ་ཞིག་པོ་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །

la soif སྲིད་པ་ conditionne l'appropriation ; l'appropriation ལེན་པ་ conditionne le devenir ; le devenir སྲིད་པ་ conditionne la naissance ; la naissance སྐྱེ་བ་ conditionne le vieillissement et la mort ཀ་ཤི་, l'affliction ལྷ་ངན་, les lamentations སླེ་སྤྲུགས་, la souffrance ལྷུག་བསྐྱེད་, la tristesse ཡིད་མི་བདེ་བ་ et les tourments འཇུག་པ་. C'est ainsi qu'une énorme masse de souffrance ལྷུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་ est produite.

¹ Texte français de Philippe Cornu, dans : « Le Sôûtra du Diamant et autres sôûtras de la Voie médiane [Philippe Cornu, Patrick Carré] », éditions Fayard.

Analyse

[སྲིད་པ་+འི་+རྒྱུན་+གྲིས་] [ལེན་པ་] [ལེན་པ་+འི་+རྒྱུན་+གྲིས་] [སྲིད་པ་] [སྲིད་པ་+འི་+རྒྱུན་+གྲིས་] [སྐྱེ་བ་] [སྐྱེ་བ་+འི་+རྒྱུན་+གྲིས་] [ཚེ་ཤི་] [སྤྱ་ངན་+དང་] [སྐྱེ་སྤྲུགས་འདོན་པ་+དང་] [སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་+དང་] [ཡིད་+མི་+བདེ་བ་+དང་] [འབྲུག་པ་+རྣམས་+འབྲུང་+སྟེ། [དེ་སྟར་] [སྤྲུག་བསྐྱེད་+གྲི་+ལུང་པོ་-ཆེན་པོ་] [འབའ་ཞིག་པོ་+འདི་] [འབྲུང་བ་+ར་+འབྲུང་+རོ། |

Dans extrait de texte, on voit à l'oeuvre plusieurs particules, dont la fonction très claire du génitif et de l'instrumental : ཤེས་པ་+འི་+རྒྱུན་+གྲིས་.

Vocabulaire

Le vocabulaire est présenté en ordre d'apparition dans le texte.

སྲིད་པ་	soif
གི, གྲི, གྲིས, དི, ཡི	génitif
རྒྱུན་	circonstance
གིས་, གྲིས, གྲིས, དིས, ཡིས་	agentif : ergatif-instrumental
ལེན་པ་	prendre, prise
སྲིད་པ་	devenir
སྐྱེ་བ་	naissance
ཚེ་ཤི་	vieillesse et mort
སྤྱ་ངན་	souffrance mentale, mal être, etc.
སྐྱེ་སྤྲུགས་	lamentation
འདོན་པ་	extérioriser
སྐྱེ་སྤྲུགས་འདོན་པ་	se lamenter, pleurer par désespoir et misère

སྐྱུག་བསྐྱེལ་བ་	souffrance
ཡིད་མི་བདེ་བ་	mal-être mental
མི་+བདེ་བ་	forme de négation + bonheur
འབྲུག་པ་	brasser, perturber
རྣམས་	part. du pluriel
འབྱུང་	surgir, survenir
སྟེ་	part. connecteur
དེ་ལྟར་	ainsi, de cette manière
ཕུང་པོ་	agrégat
ཆེན་པོ་	grand
འབའ་ཞིག་པོ་	uniquement
འདི་	ce, cette (démonstratif)
འབྱུང་བར་འགྱུར་	il se produira, il adviendra (non-volitif)